

CZYM JEST NAGRODA LUX?

Ustanowiona w roku 2007, nagroda filmowa LUX przyznawana jest co roku przez Parlament Europejski. Nagroda LUX ma dwa główne cele: wspieranie publicznej debaty na temat Europy oraz obiegu europejskich koprodukcji na terenie Unii Europejskiej. Dystrybucja, ograniczona przez bariery językowe, jest „piętą achillesową” kina europejskiego. Celem Nagrody LUX jest przezwyciężanie tych barier.

Nagroda LUX pomaga filmom europejskim trafić do szerszego grona widzów, wspierając proces tworzenia napisów oraz dystrybucji. Przez Nagrodę LUX, Parlament Europejski wspiera różnorodność kulturową, jednocześnie budując porozumienie między mieszkańcami Europy.

CZYM SĄ DNI FILMOWE LUX?

To cykl projekcji 3 filmów Oficjalnego Konkursu Nagrody LUX we wszystkich 28 państwach Unii Europejskiej w tym samym czasie - jesienią 2013. W związku z tym wydarzeniem, dla 3 filmów konkursowych zostaną przygotowane napisy w 24 oficjalnych językach Unii. Celem tego przedsięwzięcia jest zaprezentowanie jak największej liczbie Europejczyków różnorodności i bogactwa kina europejskiego oraz podjęcie dyskusji na tematy przedstawione w filmach tegorocznej edycji. Filmy te traktują o sprawach wspólnych dla nas wszystkich, opowiadają nasze historie, wzbudzają w nas emocje i zajmują się problemami, z którymi mierzymy się w życiu codziennym.

W JAKI SPOSÓB WYBIERANE SĄ FILMY?

Filmy wybierane są przez grupę profesjonalistów branży filmowej, czyli komisję selekcyjną. Trzy filmy biorące udział w oficjalnym konkursie to właśnie wybór tej komisji.

Ale to posłowie do Parlamentu Europejskiego wybierają i nagradzają laureata. W tym roku oficjalna uroczystość odbędzie się 11 grudnia.

CZYM JEST WYRÓŻNIENIE PUBLICZNOŚCI?

Wyróżnienie Publiczności to wybór widzów głoszących na ulubiony film konkursowy. Wystarczy odwiedzić naszą stronę www.luxprize.eu lub profil na Facebooku i podzielić się swoją opinią. Wyniki głosowania zostaną ogłoszone na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Karlowych Warach w 2014 roku. Będzie to symboliczne zamknięcie tegorocznej edycji LUX i, wraz z przedstawieniem nowej dziesiątki filmów Oficjalnej Selekcji, początek drogi do kolejnej.

PARLAMENT EUROPEJSKI

NAGRODA LUX

POKAZUJEMY BOGACTWO KULTUR

OLBRZYM – SAMOLUB
(THE SELFISH GIANT)
CLIO BARNARD

OBEJRZYJ,
WEŹ UDZIAŁ
W DEBACIE
I ZAGŁOSUJ

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

DNI FILMOWE LUX

3 FILMY | 24 JĘZYKI
28 KRAJÓW EUROPEJSKICH
WWW.LUXPRIZE.EU

THE SELFISH GIANT

Reżyser: Clio Barnard
Kraj: Wielka Brytania
Rok: 2013
Czas trwania: 93'
Obsada: Sean Gilder, Siobhan Finneran, Lorraine Ashbourne, Steve Evets, Elliott Tittensor, Conner Chapman, Shaun Thomas
Producent: Tracy O'Riordan
Produkcja: Moonspun Films, BFI Film Fund, FilmFour
Nagrody/nominacje: Cannes 2013, Directors' Fortnight, Nagroda filmowa LUX 2013 - finał konkursu

Streszczenie

Współczesna bajka o 14-letnim Arborze i jego najlepszym przyjacielu Swiftym. Chłopcy zostają relegowani ze szkoły i żyją na marginesie społeczności lokalnej. Poznają Kittena, handlarza złomem, i zaczynają dla niego pracować używając do zbierania złomu konia z wozem. Tworzą zgrany zespół: Swiftym ma naturalny talent do zajmowania się końmi, a Arbor żyłkę biznesową i łatwość wysławiania się. Trwa to do czasu, kiedy Arbor podejmuje rywalizację z Kittenem, przez co staje się zachłanny i brutalny. Napięte stosunki prowadzą do tragicznego zdarzenia, które wszystkich zmienia w sposób nieodwracalny.

W KRĘGU MIŁOŚCI

Reżyser: Felix van Groeningen
Kraj: Belgia
Rok: 2012
Czas trwania: 110'
Obsada: Veerle Baetens, Johan Heldenbergh, Nell Cattrysse, Geert van Rampelberg, Nils de Caster
Producent: Dirk Impens
Współproducenci: Frans Van Gestel, Arnold Heslenfeld, Laurette Schillings
Produkcja: Menuet Producties, Topkapi Films
Nagrody/nominacje: Berlinale 2013 - specjalna nagroda publiczności w sekcji Panorama, CPH PIX 2013, Nagroda filmowa LUX 2013 - finał konkursu, Tribeca Film Festival 2013

Streszczenie

Film „W kręgu miłości” opowiada historię miłości Elise i Didera. Ona prowadzi salon tatuażu, on gra na banjo w zespole. Przeżywają miłość od pierwszego widzenia, mimo że bardzo wiele ich dzieli. On mówi, ona słucha. On jest zagorzałym ateistą, a jednocześnie naiwnym romantykiem. Ona ma wytatuowany krzyż na szyi, choć twardo stąpa po ziemi. Ich szczęście jest zupełne po narodzinach córki Maybelle. Niestety w wieku sześciu lat Maybelle zapada na poważną chorobę. Didier i Elise reagują na różne sposoby, ale Maybelle nie pozostawia im wyboru: będą musieli wspólnie o nią walczyć.

MIELE

Reżyser: Reżyser: Valeria Golino
Kraj: Włochy, Francja
Rok: 2013
Czas trwania: 100'
Obsada: Jasmine Trinca, Carlo Cecchi, Libero De Rienzo, Vinicio Marchioni, laia Forte
Producent: Viola Prestieri, Riccardo Scamarcio, Anne-Dominique Toussaint, Raphael Berdugo
Produkcja: Buena Onda, Les Films des Tournelles, Rai Cinema, Cité Films
Nagrody/nominacje: Cannes 2013, Un Certain Regard, Brussels Film Festival 2013, Nagroda filmowa LUX 2013 - finał konkursu, Globi d'Oro 2013 - najlepszy debiut, najlepsza aktorka (Jasmine Trinca)

Streszczenie

Irene żyje samotnie w pewnej izolacji społecznej. Pomaga nieuleczanie chorym godnie odejść z tego świata poprzez potajemne podawanie im leków. Pewnego dnia dostarcza śmiertelną dawkę nowemu „klientowi”, po to by chwilę później odkryć, że ten jest zupełnie zdrowy. Irene robi wszystko żeby nie być odpowiedzialną za jego samobójstwo. Od tej chwili Irene i Grimaldi wbrew sobie tkwią w napiętej i nietypowej relacji, która na zawsze odmieni życie Irene.

Bo kino potrafi nas wzruszać, a kultura ma moc otwierania nam oczu. Bo kino i kultura są idealnym narzędziem do odkrywania naszej wspólnej przeszłości, jak i różnic. Bo jesteśmy zjednoczeni w różnorodności, a Unia Europejska to nasz wspólny dom.

MIELE Valerii Golino, **W KRĘGU MIŁOŚCI** (The Broken Circle Breakdown) Felixa van Groeningena oraz **THE SELFISH GIANT** Clio Barnard to filmy drugiej edycji Dni Filmowych LUX, organizowanych przez Parlament Europejski.

Te trzy wyjątkowe filmy odzwierciedlają bogactwo, głębie i piękno kina europejskiego. Każdy z nich podejmuje inne kwestie dotyczące współczesnego społeczeństwa, przybliżając je realistycznie lub z wyobraźnią, ostro bądź subtelnie.

Zobacz te filmy i dołącz do dyskusji na www.luxprize.eu na temat słuszności (lub nie) łagodzenia bólu tych osób, które nie mogą świadomie podjąć ostatecznej decyzji (MIELE), o tym jak reagują nastolatki wykluczone przez społeczeństwo i instytucje (THE SELFISH GIANT), albo o tym jak młoda para doświadcza tragicznych zdarzeń, które kwestionują ich wartości (W KRĘGU MIŁOŚCI).

28 KRAJÓW EUROPEJSKICH

BELGIQUE / BELGIË
BRUXELLES / BRUSSEL

БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ

ČESKÁ REPUBLIKA
BRNO

DANMARK
KØBENHAVN

DEUTSCHLAND
BERLIN, KÖLN, MÜNCHEN

EESTI
TALLINN

ÉIRE / IRELAND
CORCAIGH / CORK

ΕΛΛΑΔΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ESPAÑA
BARCELONA, GIJON, LANZAROTE, SANTIAGO DE COMPOSTELA, SEGOVIA, SEVILLA

FRANCE
ANGOULÊME, MARSEILLE, STRASBOURG

HRVATSKA
ZAGREB

ITALIA
ROMA, BOLOGNA

ΚΥΠΡΟΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

LATVIJA
RĪGA

LIETUVA
VILNIUS, KAUNAS, PANEVĖŽYS

LUXEMBOURG / LUXEMBURG
LUXEMBOURG / LUXEMBURG

MAGYARORSZÁG
BUDAPEST

MALTA
VALLETTA

NEDERLAND
LEIDEN

ÖSTERREICH
WIEN

POLSKA
WARSZAWA, WROCŁAW

PORTUGAL
LISBOA

ROMÂNIA
BUCUREȘTI

SLOVENIJA
LJUBLJANA

SLOVENSKO
BRATISLAVA

SUOMI / FINLAND
HELSINGFORS / HELSINKI

SVERIGE
STOCKHOLM

UNITED KINGDOM
LONDON, BELFAST, GLASGOW

OBEJRZYJ,
WEŹ UDZIAŁ
W DEBACIE
I ZAGŁOSUJ

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

NIEZAWODNA PRZYJAŹŃ?

Obu rówieśników łączy silne więzi. Wywodzą się z tego samego środowiska społeczno-kulturalnego i obaj mają trudną sytuację rodzinną. Swifty ma liczne młodsze rodzeństwo, a jego rodzice są bardzo biedni: mama nie ma z czego zapłacić rachunków za elektryczność, a ojciec musi sprzedać kanapę, która stoi w salonie; jedzenie jest skromne, mało zróżnicowane i... zimne z powodu braku prądu. Arbor natomiast mieszka z samotną matką, która nie daje sobie rady z wychowaniem dwóch synów: starszy jest narkomanem, nie daje się kontrolować, czasem brutalnie nęka ją go wierzyciele, prawdopodobnie kradnie lekarstwa Arbora. Jego młodszy brat cierpi bowiem na jakąś chorobę (nadpobudliwość?) i uspokaja się jedynie pod wpływem lekarstw.

Arbor i Swifty są bardzo lojalni w stosunku do swoich bliskich. Chociaż codzienna komunikacja często okazuje się trudna i gwałtowna, zawsze są razem, gdy trzeba stawić czoła trudnościom: obaj chłopcy są gotowi oddać rodzinie pieniądze zarobione na złomie, by zapłacić rachunki i długi.

Z drugiej strony chłopcy bardzo się od siebie różnią. Arbor to niski, chudy i nerwowy blondyn. Swifty zaś to wyższy, spokojny niezgrabiasz. Pierwszy przewodzi, drugi go słucha. Ale w ich wzajemnej relacji szczególnie przyciągają uwagę przejawy przyjaźni: Swifty wydaje się jedyną osobą, która może uspokoić i załagodzić ataki choroby Arbora, o czym świadczy pierwsza scena filmu, która kończy się zbliżeniem ich splecionych dłoni. Szczególnie uderzająca jest bliskość fizyczna chłopców, czy to w przypadku przekomarzań, zabaw, czy nawet niekiedy oznak czułości.

-1-

W KILKU SŁOWACH

Bohaterami tej swobodnej adaptacji opowiadania Oscara Wilde'a Samolubny olbrzym są dwaj współcześni nastoletni chłopcy zamieszkujący ubogi i zapuszczony zakątek Anglii. Arbor cierpi na trudne do zdefiniowania zaburzenia: wiecznie w ruchu, opierający się wszelkim formom władzy, zostaje relegowany ze szkoły. Jego kolega Swifty, ukarany za bójkę, również został na kilka dni wydalony ze szkoły. Zdani sami na siebie chłopcy odkrywają, że mogą zarobkować, sprzedając metalowe przedmioty handlarzowi złomem, Kittenowi. O ile Arbor kieruje się przede wszystkim chęcią zysku, o tyle Swifty chciałby zbliżyć się do koni Kittena, a szczególnie do jednego z nich, wspaniałego zaprzęgowego kłusaka.

zatrzymuje się na spojrzeniu zwierzęcia, które każdy widz może zinterpretować tak, jak chce. Ale pielęgnację zwierzęcia przez Arbora można odczytać jedynie jako akt hołdu składany zmarłemu przyjacielowi.

GORZKA KONSTATACJA

Film można odczytać jako historię zerwanej przyjaźni i utraty w kontekście katastrofy przemysłowej. Z opowieści płynie bowiem dość gorzki wniosek: do wyraźnych oznak katastrofy ekonomicznej (bieda rodziców obu chłopców, zmuszonych do zapłacenia rachunków, zmuszonych do sprzedaży podstawowego wyposażenia, rozkwit handlu złomem i innymi materiałami z odzysku, który skłania najuboższych do kradzieży tych materiałów...) dochodzą mniej oczywiste sygnały. Na przykład instalacje przemysłowe (chłodnie kominowe, budynki przemysłowe) filmowane są we mgle lub w oświetleniu, które nie ukazuje ich świetności, ale wręcz przeciwnie, sugeruje kres ich istnienia, istnienia pozbawionego sensu. Obecność zwierząt (koni, owiec) w tych bardzo pięknych ujęciach wzmacnia być może to odczucie: natura odzyskuje przynależne jej prawa.

Ruinę gospodarczą można dostrzec również w zarysowanych problemach społecznych: wydalenie Arbora ze szkoły, która deklaruje niezdolność do zaopiekowania się tym odmiennym dzieckiem, handel narkotykami i ich zażywanie, które niszczy życie jego brata, bezsilność ich samotnej matki pozostawionej samej sobie z wychowywaniem dwóch trudnych chłopców. Być może skutkiem tego bezładu jest również poczucie utraty stabilności, zaniku prawa: dzieci znęcają się nad swoimi rówieśnikami na dziedzińcu szkolnym, bratu Arbora poważnie zagrażają wierzyciele. Szczególnie bezlitosny jest

świat handlarzy złomem: Kitten autorytarnie pobiera po banknocie z pensji Arbora i Swifty'ego pod zmyślnym pretekstem, że są niepełnoletni, organizuje niebezpieczne i nielegalne wyścigi konne, grozi Arborowi zmiążdżeniem ręki za kradzież, inny handlarz złomem zabiera miedź Arbora, nie dając mu nic w zamian... W tym kontekście tradycyjne autorytety wypadają bardzo błado: nauczyciel nie potrafi zdobyć posłuchu, nawet policjanci wypełniają rozkaz Arbora, który każe im zdjąć buty, zanim wejdą do domu. Jest to więc społeczeństwo w rozkładzie (weźmy również pod uwagę scenografię przedstawionej historii: pozrywane chodniki, rozsypujące się sklepy, domy w opłakanym stanie...), w którym prawo silniejszego staje się z dnia na dzień bardziej powszechne i w którym nieliczne wartości moralne nabierają szczególnego znaczenia: przyjaźń Arbora i Swifty'ego, mimo zdrady tego pierwszego, ich lojalność względem rodziny, przyznanie się Kittena do winy, przebaczenie, które matka Swifty'ego okazuje Arborowi.

Możemy zatem uznać, że *The Selfish Giant* to baśń czy też opowieść wpisana w realistyczny kontekst (kradzieże kabli mnożą się w wielu krajach Europy, kwitnie handel złomem, wzrasta cena metali, zwiększa się bezrobocie i ubóstwo rodzin w wielu regionach Europy), w którym niezbędna jest obrona wartości humanistycznych.

Anne Vervier
Les Grignoux

-3-

PRZYJACIELE ODDALAJĄ SIĘ OD SIEBIE

Ta piękna przyjaźń zaczyna się jednak kruszyć, w miarę jak zmieniają się stosunki chłopców z Kittenem i dają o sobie znać cechy ich osobowości. Zalety Swifty'ego, który rozumie konie i potrafi się nimi zajmować, zauważone zostają przez Kittena, który powierza mu coraz więcej zadań, szczególnie troskę o cennego kłusaka, a nawet powożenie. Swifty jest Kittenowi za to bardzo wdzięczny (każdemu z „awansów” towarzyszy entuzjastyczne „Get in”) i oczywiście nie chce zawieść tego zaufania.

Arbor natomiast w ogóle nie posiada spontanicznej i naturalnej wrażliwości Swifty'ego. Swifty potrafi uspokoić zwierzę i zupełnie nad nim zapanować, a brutalność i impulsywność Arbora wywierają przeciwny skutek. Dlatego też Kitten bierze Swifty'ego pod swoje skrzydła i staje się w pewnym sensie jego nowym opiekunem, natomiast Arbor zostaje przez niego gwałtownie odrzucony.

Czując się odepchnięty, Arbor zdradza Swifty'ego i Kittena. Bez powodu zabija żrebaka. (Początkowo poświęcenie żrebaka miało służyć sprawdzeniu, czy kabel elektryczny, który spadł na ziemię, jest pod napięciem, ale nawet gdyby nie był, Arbor nie byłby w stanie zabrać go bez pomocy Swifty'ego.) Tak więc uśmiercenie żrebaka można odczytać jedynie jako działanie mające na celu zranienie Swifty'ego, przyjaciela koni, i ukaranie go za porzucenie przyjaciela lub, ostatecznie, jako zwykły test przeprowadzony dla zabicia nudy. Poza tym Arbor regularnie podkraadał spore ilości miedzi z zapasów Kittena i decyduje się sprzedać je innemu handlarzowi złomem (postępując się przy

tym koniem i wozem Kittena!). Dla Swifty'ego, który go nakrywa, stanowi to kolejną zdradę, ponieważ Kitten stał się w pewnym sensie jego szefem. Ale transakcja Arbora kończy się niepowodzeniem, a Kitten o wszystkim się dowiaduje. Na oczach przerażonego Swifty'ego grozi, że zmiążdży Arborowi rękę.

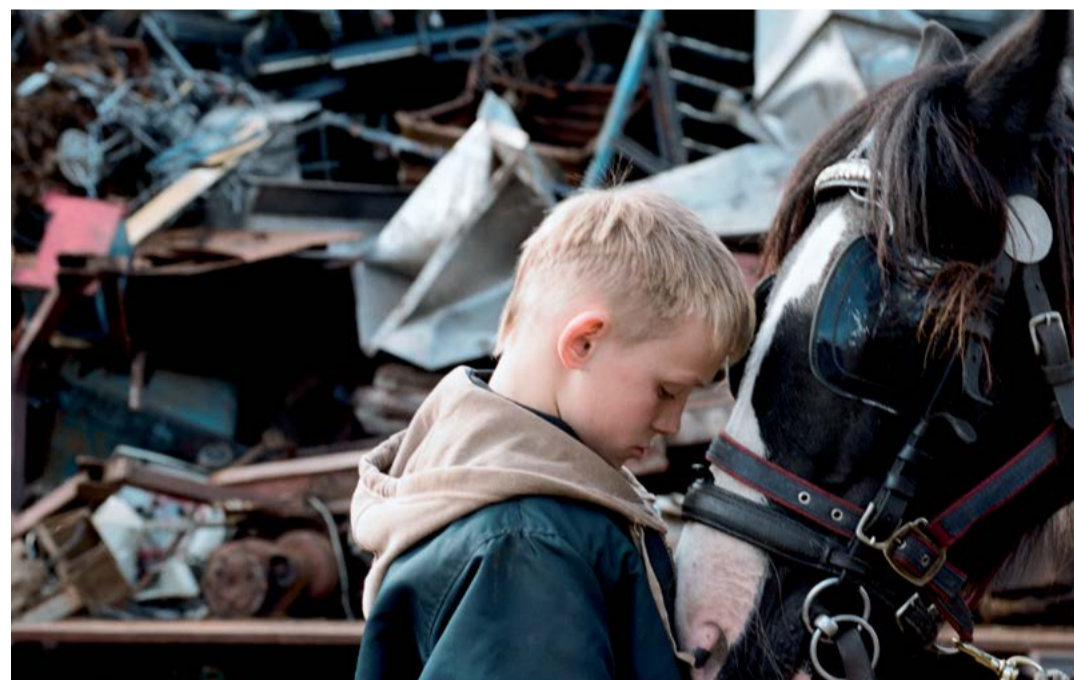
DRAMAT I ZAKOŃCZENIE

Aby spłacić dług (inny handlarz przywłaszczył sobie miedź skradzioną przez Arbora, nie dając mu nic w zamian), Arbor, wysłany przez rozwścieczonego Kittena, musi skraść taką samą ilość miedzi w pobliżu elektrowni. W tym celu trzeba otworzyć wąż zamknięty betonową pokrywą, wejść do środka i zabrać znajdujące się tam kable – cały czas pod liniami wysokiego napięcia i przy akompaniamencie ich niepokojącego buczenia. Arborowi, któremu towarzyszy jedynie zwierzę pociągowe, nie udaje się odsunąć pokrywy. Swifty, choć głęboko zraniony, przybywa koledze na pomoc. To on wchodzi do środka i to on zostaje śmiertelnie porażony prądem. Arbor zabiera ciało Swifty'ego do Kittena, który, wbrew wszelkim oczekiwaniom, bierze na siebie całą odpowiedzialność za wypadek.

Od tej pory nastaje okres czyścica w życiu Arbora, który chce zobaczyć się z matką Swifty'ego. Wielokrotnie puka do jej drzwi, ale za każdym razem zostaje odprowadzony. Zaskrywa się pod łóżkiem (tak jak na początku filmu, w czasie jednego z ataków), skąd jedynie Swifty potrafił go wydostać. W końcu pojawia się matka Swifty'ego i Arbor otrzymuje przebaczenie, na które czekał: matka przyjaciela obejmuje go.

Film kończy spokojna scena: Arbor czyści konia, kamera przesuwa się powoli i

-2-

KILKA PROPOZYCJI DALSZEJ ANALIZY

- Akcja filmu rozgrywa się w regionie Bradford, w hrabstwie Yorkshire w Wielkiej Brytanii. Czy można by przenieść ją do innego regionu Europy? Jeśli tak lub nie, to dlaczego?
- Temat elektryczności ukazany jest w filmie na wiele różnych sposobów: linie wysokiego napięcia, śmierć żrebaka i Swifty'ego, niezapłacone przez rodzinę Swifty'ego rachunki, kable, które stanowią potencjalne źródło dochodów dla zbieraczy złomu... Jakie refleksje nasuwają się na podstawie tych wszystkich „połączeń elektrycznych” i metafor, których tworzenie umożliwiają (napięcie, opór, Arbor jest nerwowy, „jak bateria elektryczna” itp.)?
- *The Selfish Giant* to film, w którym podjęto kilka wyróżniających się decyzji estetycznych: w głównej mierze zwraca uwagę brak muzyki, ale również zastosowanie nieruchomych ujęć pejzażu, w którym ze zwierzętami (owce, konie) sąsiadują instalacje przemysłowe. W jaki sposób można zinterpretować te decyzje?

-4-